

Johanna Westerdijk en de Koninklijke Nederlandse Plantenziektkundige Vereniging

Piet Vlaming

Secretaris KNPV

In 1929 werd Prof. Johanna Westerdijk (in 1917 de eerste vrouwelijke hoogleraar in Nederland) benoemd tot één van de redacteurs van het Tijdschrift over Plantenziekten, zoals het tijdschrift van de Nederlandse Plantenziektenkundige (Phytopathologische) Vereeniging destijds heette. De Vereeniging was in 1891 opgericht door Prof. Jan Ritzema Bos en in 1895 verscheen de eerste editie van het Tijdschrift over Plantenziekten. Het Tijdschrift ontwikkelde zich tot een belangrijk wetenschappelijk tijdschrift op het gebied van plantenziekten. Bij het 50-jarig bestaan van de vereniging in 1941 heeft Johanna Westerdijk daarin een terugblik geschreven op de ontwikkeling van de Phytopathologie in die periode. Ze schreef o.a.: *“Er is een alleszins gezonde uitwisseling tusschen wetenschap en praktijk; zij hebben elkaar tot sterke werkzaamheid geprikkeld. De gewone kiferijen tusschen wetenschap en praktijk zijn niet uitgebleven; zij behoren echter bij de gezonde ontwikkeling van iedere wetenschap die een groote toegepaste betekenis heeft en hebben geen schade aan het geheel berokkend.”* In 1946 volgde Johanna Westerdijk Prof. Quanter op als voorzitter van de vereniging. Eén van haar eerste taken was het zuiveren van de vereniging. Het lidmaatschap ging verloren aan alle leden aan wie de burgerlijke rechten, zoals het kiesrecht, waren ontnomen na de oorlog. Zij was overigens zelf ook onderwerp van onderzoek geweest in verband met de levering van Penicillium-stammen aan Duitsland, maar mocht haar werkzaamheden voortzetten. In 1950 verscheen het eerste artikel in

De muurschildering aan de Utrechtse Maliesingel 54 toont prof. Westerdijk in haar laboratorium (foto: Robert Oosterbroek).

Burgemeester Sharon Dijksma houdt een toespraak met op de achtergrond de muurschildering (foto Gewasbescherming).

de Engelse taal in het Tijdschrift. Dat was het begin van de ontwikkeling ervan naar het huidige European Journal of Plant Pathology, dat in 2017 een speciale Westerdijk-editie uitbracht. Het aantal leden van de vereniging is in de voorzittersperiode van Johanna Westerdijk bijna verdubbeld, waarschijnlijk als gevolg van de toegenomen belangstelling voor de landbouw in de wederopbouwjaren. In 1951 trad Johanna Westerdijk af als voorzitter. Ze had de vereniging in de naoorlogse jaren bij elkaar gehouden. Ze was een kleurrijke voorzitter die de vergaderingen stevast begon met een jodelied, waarna iedereen bij de les was. In 1952 verscheen een speciaal Westerdijk-nummer van het Tijdschrift over Plantenziekten. Met Jan Ritzema Bos is Johanna Westerdijk, met een loopbaan van bijna een halve eeuw in het vakgebied, één van de grote namen uit de vroege geschiedenis van de plantenziektkunde en dus ook uit de geschiedenis van de KNPV. De inmiddels “Koninklijk” geworden vereniging gaat verder met Johanna’s motto’s: *“Werken en feesten vormt schoone geesten”* en *“Blijft innoveren, want van een saai en eentonig leven gaat zelfs een schimmel dood”*.